

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/24712

Sayı : 54045643/610 3268
Konu : Yazılı Soru Önergesi

19.07.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 14/06/2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.00-7/24712-213094 sayılı yazınız,
b) 18/06/2013 tarih ve 31853594-610-2-4545-3272 sayılı yazı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan, İstanbul Milletvekili Atila KAYA'ya ait 7/24712 esas no'lu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EK:

1- Görüş 7/24712 (3 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığı'na

Bilgi:
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Atila KAYA
İstanbul Milletvekili
Esas No : 7/24712

Bakanlar Kurulu, 2012-2013 pazarlama yılında nişasta kökenli şekerler için Şeker Kurulu tarafından 244 bin 400 ton olarak belirlenen kotayı yüzde 38 oranında artırdı.

2012-2013 Pazarlama Yılında Nişasta Kökenli Şekerler İçin Şeker Kurulu Tarafından Ayrılan Kotanın yüzde 38 Oranında Artırılması Hakkında Karar Resmi Gazete’de yayımlandı. Karar Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın talebi üzerine Bakanlar Kurulu’nca 22 Nisan 2013 tarihinde kararlaştırıldı. Buna göre 2012-2013 pazarlama yılında nişasta kökenli şekerler için Şeker Kurulu tarafından 244 bin 400 ton olarak belirlenen kota yüzde 38 oranında artırılacak.

NBŞ yani mısır şurubundan yapılan tatlandırıcıların kullanımının sağlığa verdiği zararlar bütün dünyanın artık kabul ettiği bir unsur olmasına rağmen Türkiye, tatlandırıcıdan ve özellikle de bu konuda tekellerden biri olan üretici firma Cargill’den vazgeçemiyor. Bakanlar Kurulu, Şeker Kanunu’nda tatlandırıcılara tanınan kota artırma ve eksiltme oranına yetkili olmasına rağmen bugüne kadar yetkisini sürekli artırma yönünde kullanmıştır. Bu şekilde ABD’li Cargill’in pazar payı sürekli genişletilerek ülke insanımızın AB ülkelerinden daha fazla tatlandırıcı tüketmesine göz yumulmaktadır. Yapay tatlandırıcı sektöründe en büyük tekellerden biri olan ve kendisi için özel kanunlar çıkarılan Cargill’in Türkiye’deki ortağı ise iktidara yakınlığıyla bilinen Ülker firmasıdır.

Buna göre;

SORU 1) Bakanlar Kurulu tarafından yapılan bu kota artırımını, Zat-ı alinizin ABD ziyareti öncesine denk gelmesi, Cargill firmasına dolayısıyla ABD’ye yapılan bir jest anlamına mı gelmektedir?

SORU 2) Hükümetinizin Şeker fabrikalarıyla ilgili özelleştirme çalışması bulunmakta mıdır?

SORU 3) Yapay tatlandırıcılarla ilgili Sağlık Bakanlığı’nın uyarıları ortadayken kullanımı artıracak kota artırımını nasıl açıklıyorsunuz?

SORU 4) Türkiye’de ne kadar nişasta kökenli şeker (yapay tatlandırıcı) tüketilmektedir?

SORU 5) Bu tüketimin ne kadarı ABD menşeli Cargill firması tarafından karşılanmaktadır?

SORU 6) Yapılan bu kota artırımları, zaten zor durumda olan şeker üreticisi çiftçinin durumunu daha da kötü hale getirmeyecek midir?

SORU 7) Yapay tatlandırıcılarla ilgili kotayı devamlı artırırken, binlerce insanımızın geçim kaynağı olan şeker pancarı üretim kotasını neden düşürüyorsunuz?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7) Şeker üretimi ile ilgili düzenlemeler 19/04/2001 tarih ve 24378 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında Şeker Kurumu ve Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

Uluslararası bilimsel kaynaklarda NBS’lerin kansere veya metabolik hastalıklara neden olduğu sonucuna götürebilecek bilimsel bir veri ve fikir birliği bulunmamaktadır. WHO, EFSA, JECFA gibi gıda konusunda, tüm dünya uzmanlarının katılım sağlayarak risk değerlendirmesi yaptığı yetkili kuruluşların, NBS’lerin kanserle veya metabolik hastalıklarla doğrudan ilişkilendirilebileceğine dair bir yayını ya da deklarasyonu mevcut değildir.

Ayrıca, Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Raporu ve basın açıklamasında yapılmış olan çeşitli araştırmalar neticesinde, fruktozun kansere neden olduğunu kanıtlayacak ve fruktozu kanserle ilişkilendirecek bir bilimsel kanıt bulunmadığı ve kamuoyunda tereddütlere neden olan fruktoz iddialarının bugün itibarı ile yeterli bilimsel zemininin olmadığından anlaşıldığı hususlarına yer vermiştir.

Şeker kotası T.C. Şeker Kurumu’nun görev alanında bulunmakta olup; 4634 sayılı Şeker Kanunu’nun “Kotalar ve Kotaların Tespiti” başlıklı 3 üncü Maddesine göre “*Şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacıyla pazarlanacak şeker miktarı, sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı olmak üzere şeker türlerine göre, gerektiğinde dönemsel olarak kotalar ile belirlenir. Nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotası, ülke toplam A kotasının %10’unu geçemez. Bakanlar Kurulu bu oranı, Kurumun görüşünü alarak %50’sine kadar artırmaya, %50’sine kadar eksiltmeye yetkilidir.*” ifadesi yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak Şeker Kurumu’ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır;
2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu ile NBS türleri Kanun kapsamına alınarak ülke toplam kotasından alacağı pay belirli bir seviyede sınırlandırılmış ve yeni nişasta bazlı şeker fabrikası kurulması için Şeker Kurumu’ndan kota temini zorunluluğu getirilerek, pancar ve pancar şekeri üretimi koruma altına alınmıştır.

Kanun öncesinde 2001/2002 döneminde yurt içine satılan NBS miktarı 461 Bin ton iken, Kanun’un yürürlüğe girdiği ve kota uygulamasının başladığı 2002/2003 pazarlama yılından bugüne kadar 11 pazarlama yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılmış NBS kotası ortalaması %24 düşüşle 350 Bin ton civarına inmiştir.

Kanun gereği nişasta bazlı şekerler için belirlenen toplam kota miktarı, ülke toplam kotasının %10’unu geçememektedir. Ancak, Bakanlar Kurulu bu oranı, Şeker Kurumu’nun görüşünü alarak %50’sine kadar artırmaya, %50’sine kadar eksiltmeye yetkili kılınmıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında ilk kota tahsisinin yapıldığı 2002/2003 pazarlama yılından itibaren 5 şirkete kota tahsisi yapılmıştır. Kota veya kota artırımından, kota tahsisi yapılan tüm şirketler yararlanmakta olup, hiçbir şirkete özel uygulama söz konusu değildir.

Ülkemizde kota tahsisinin yapılmaya başlandığı 2002/03 pazarlama yılından bu yana nişasta bazlı şeker yurt içi satış toplamı tahsis edilen kota kadar gerçekleşmiştir.

Ülke toplam kotasının Şirket bazındaki dağılımları, kapasite ve fiili üretim verilerine göre belirlenmekte olup, Cargill şirketinin bu esasa göre belirlenen kotasının ülke NBS kotası içindeki payı yıllar itibarıyla % 43 ile % 46 arasında değişmektedir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye genelinde 2003 yılı sonrasında pancar üretimi artmıştır. 2010 ürün yılında üretilen pancar miktarı 2003 ürün yılına göre %40,6, bir önceki ürün yılına göre %3,9 daha fazladır. 2012 yılında şirketler üreticiler ile 17 Milyon ton civarında pancar için sözleşme yapmış ancak üretim %88'i oranında yani 15 Milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Yapay tatlandırıcılar sakarin, aspartam gibi sentetik yollarla üretilen yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar olup, kota artırımına konu olan şeker türü nişasta bazlı şekerdir. Şekerde kota uygulamaları, diğer ülkelerde olduğu gibi piyasanın düzenlenmesine yönelik olarak yapılmaktadır.

Türkşeker A.Ş. şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin işlemler Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılmaktadır.